

EKSPERTHINNANG

**PAADREMA LOODUSKAITSEALA KAITSE-
EESKIRJA EELNÕULE**

Koostas: Tiit Leito
OÜ Kivirullija

Kärdla 2015

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	2
2. Kaitseala üldtutvustus.....	3
3. Kaitseala kaitse-eesmärkide põhjendatus	3
3.1. Kaitse alla võtmise eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele.....	4
3.1.1. Ohustatus ja haruldus (tüüpilisus)	4
3.1.2. Ajaloolis-kultuuriline, teaduslik ja esteetiline väärtus	6
3.1.3. Rahvusvahelisest lepingust tulenev kohustus.	7
3.2. Kaitse-eesmärkide asjakohasust ja otstarbekus Eesti kaitsealade kontekstis.	7
3.3. Ettepanekud Paadremaa looduskaitseala ja Paadremaa loodusala kaitse-eesmärkide korrigeerimiseks.....	10
4. Kaitse alla võtmise otstarbekus.....	12
5. Kaitstava loodusobjekti tüübi valik	12
6. Kaitseala territooriumi piiritlemine	14
6.1. Kaitsealuse territooriumi piiritlemise põhjendatus	14
6.2. Sookalda katastriüksuse kaitsealaga liitmise otstarbekus.....	14
6.3. Sihtkaitsevööndite piiride põhjendatus.....	15
7. Paadremaa loodusala piiri muutmise põhjendatus	16
8. Kaitsekorra põhjendatus	16
9. Eelnõu vastavus riiklikele arengudokumentidele.....	19
10. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele	22
11. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused	22
11.1. Kaitsealaga seotud huvigrupid	22
11.2. Maaomand.....	23
11.3. Hinnang kaitseala moodustamisega kaasnevate sotsiaalmajanduslikele mõjudele.	24
11.4. Kulutused määruse rakendamisel.....	25
12. Kokkuvõte.....	26
13. Kasutatud materjalid	29

LISAD

Lisa 1. Paadrema looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu

Lisa 2. Paadrema looduskaitseala kaart

1. Sissejuhatus

Keskkonnaamet (Tellija) tegi Kivirullija OÜ, keda esindab keskkonnaekspert Tiit leito (Töövõtja) ettepaneku teha **Paadrema looduskaitseala tsoneeringu ja kaitse-eeskirja eelnõule ekspertiis**. Vastavasisuline töövõtuleping sõlmiti tellija ja Kivirullija OÜ vahel 6. aprill 2015.

Eksperteeritava ala pindala kokku on 1431 ha. Eelnevalt oli kaitse all 1338,8 ha. Täiendavalt liidetakse kaitsealaga 28,2 ha. Kaitseväärtusi hinnati täiendavalt 64 ha suurusel alal. Välitööd ekspertarvamuse koostamiseks toimusid 2015 aasta juunikuus. Välitöödel kontrolliti välispiiride sobivust, saadi ülevaade loodusväärtuste hetkeolukorrast (soo, mets, kraavitus) ja inimtegevuse otsest ja kaudsest mõjust.

Ekspert hinnangu on koostatud vastavalt töö tellija poolt koostatud lähteülesandele.

Ekspert avaldab tänu Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni kaitse planeerimise spetsialistile Meelis Suurkasele, kes koostas planeeritava kaitseala kaitse-eeskirja eelnõu ja selle juurde kuuluva väga põhjaliku seletuskirja.

Ekspert hinnangu materjalid koos lisadega esitatakse elektrooniliselt.

Tiit Leito
August, 2015

2. Kaitseala üldtutvustus

Paadrema looduskaitseala (edaspidi kaitseala) asub Pärnu maakonnas Varbla vallas Paatsalu, Korju ja Tamba külas.

Kavandatava Paadrema looduskaitseala territoorium on olnud kaitse all Paadrema looduskaitseala ja Paadrema hoiualana. Paadrema looduskaitseala on moodustatud Vabariigi Valitsuse 07. jaanuar 2003. a. määrusega nr 4 „Paadrema looduskaitseala kaitse alla võtmine ja Paadrema looduskaitseala kaitse-eeskiri” Paadrema hoiuala on moodustatud Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määrusega nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas”.

Kaitseala moodustatakse selleks, et tagada paremini Paadrema loodusala soo- ja metsaelupaikade kaitse. Liikidest kaitstakse kaljukotkast, merikotkas, roo-loorkulli, soo-loorkulli, punaselg-õgijat, võöt-põõsalindu, sookurge, tetre, kaunist kuldkinga, kahelehist käokeelt kahkjaspunast sõrmkäppa, lodukannikest.

Moodustatav kaitseala hõlmab osaliselt (pärast paranduste sisseviimist täielikult) Natura võrgustikku kuuluva Paadremaa loodusala. Kaitseala laiendus hõlmab seni Paadremaa hoiuala koosseisus olnud metsaelupaikasad. Kaitseala laiendamine tagab loodusdirektiivi metsaelupaikade ning ohustatud ja haruldaste liikide soodsa seisundi säilimise. Vastavalt kaitsekorra eripärale on kaitseala tsoneeritud kolme sihtkaitsevööndi. Kaitsealal on Annepselja, Tamme ja Soosaare sihtkaitsevöönd.

Eesti märgalade inventeerijad on Paadrema sood kõrgelt hinnanud tema hüdroloogilise omapära ja mitmekesise taimkatte pärast, aga ka ümbruskonna veerežiimi stabiliseerijana Soo toitub karbonaatsest põhjaveest, mille tõttu kasvab seal isegi üle meetri tusedusel turbalasundil madalsoole iseloomulik taimestik.

3. Kaitseala kaitse-eesmärkide põhjendatus

Paadremaa looduskaitseala kaitse eesmärk on kaitsta:

- 1) Paadrema soostikku, seda ümbritsevaid metsa- ja pärandkooslusi ning kaitsealuseid liike;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv nr 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas: liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);
- 3) liiki, mida nõukogu direktiiv nr 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab II lisas: kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*);
- 4) kaitsealuseid taimeliike: kahelehtine käokeel (*Platanthera bifolia*), kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*) ja lodukannike (*Viola uliginosa*);
- 5) kaitsealuseid linnuliike: kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), võöt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), sookurg (*Grus grus*) ja teder (*Tetrao tetrix*).

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 7 on kaitseala kaitse alla võtmise eeldused ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelistest lepingutest tulenev kohustus. Paadremaa looduskaitseala kaitse all olemise eelduseks on alale eesmärgiks seatud väärtuste ohustatus ja haruldus ja loodusdirektiivist tulenev rahvusvaheline kohustus.

3.1. Kaitse alla võtmise eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele

3.1.1. Ohustatus ja haruldus (tüüpilisus)

Paadremaa looduskaitsealale jääb eriti ohustatud haudelinnuliikide kaljukotka (*Aquila chrysaetos*), merikotka (*Haliaeetus albicilla*) pesitsus- ja toitumisala; ohulähedaste haudelinnuliikide roo-loorkulli (*Circus aeruginosus*), soo-loorkulli (*Circus pygargus*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), sookure (*Grus grus*) ja tedre (*Tetrao tetrix*) pesitsus- ja toitumisala.

Paadremaa looduskaitsealale on ohustatud taimeliigi kauni kuldkinga (*Cypripedium calceolus*) kasvuala; ohulähedaste taimeliikide kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*), kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*) ja lodukannike (*Viola uliginosa*) kasvuala.

Tabel 1. Paadremaa looduskaitseala kaitse-eesmärgiks olevad liigid

Liik	Eeldus	Kaitse-kategooria ¹	Punase nimestiku kategooria ²
kaljukotka (<i>Aquila chrysaetos</i>)	ohustatus	I	ohualdis
merikotka (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	ohustatus	I	ohulähedased
roo-loorkulli (<i>Circus aeruginosus</i>)	ohustatus	III	ohuväline
soo-loorkulli (<i>Circus pygargus</i>)	ohustatus	III	ohulähedased
punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>)	ohustatus	III	ohulähedased
vööt-põõsalind (<i>Sylvia nisoria</i>)	ohustatus	III	ohuväline
sookure (<i>Grus grus</i>)	ohustatus	III	ohuväline
tedre (<i>Tetrao tetrix</i>)	ohustatus	III	ohulähedased
kauni kuldkinga (<i>Cypripedium calceolus</i>)	ohustatus	II	ohulähedased
kahelehine käokeel (<i>Platanthera bifolia</i>)	ohustatus	III	ohuväline
kahkjaspunane sõrmkäpp (<i>Dactylorhiza incarnata</i>)	ohustatus	III	ohuväline
lodikannike (<i>Viola uliginosa</i>)	ohustatus	III	ohulähedased

Kaitsekategooria Eestis selgitus:

I kategooria liigid on liigid, kes on Eestis haruldased, esinevad väga piiratud alal, vähestes elupaikades, isoleeritult või väga hajusate asurkondadena, ja/või liigid, kes on hävimisohus, kelle arvukus on inimtegevuse mõjul vähenenud, elupaigad ja kasvukohad

¹ Looduskaitseaduse kohane kaitsekategooria

² Eesti ohustatud liikide punase nimestiku kategooria. Eesti Punane Raamat. 2008. Eesti Teaduste Akadeemia Looduskaitse Komisjon. <http://elurikkus.ut.ee/prmt.php>

rikutud kriitilise piirini ja väljasuremine Eesti looduses on ohutegurite toime jätkumisel väga tõenäoline

II kategooria kaitse all on liigid, kes on ohustatud, kuna nende arvukus on väike või väheneb ning levik Eestis väheneb ülekasutamise, elupaikade hävimise või rikkumise tagajärjel, ning liigid, kes võivad olemasolevate keskkonnategurite toime jätkumisel sattuda hävimisohtu

III kaitsekategooriasse arvatakse liigid, kelle arvukust ohustab elupaikade ja kasvukohtade hävimine või rikkumine ja kelle arvukus on vähenenud sedavõrd, et ohutegurite toime jätkumisel võivad nad sattuda ohustatud liikide hulka.

Haruldased ja ohustatud kooslused. Paadrema looduskaitsealal esinevad looduslikud metsa- ja sookooslused. Elupaigatüübid liigirikaste madalsoode (7230), vanad loodusmetsad (9010*), laialehised metsad (9020*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) on haruldaste ja ohustatutena lisatud loodusdirektiivi I lisasse ning märgitud seal esmatahtsate elupaikadena, mille kaitse tagamisel on Euroopa Liidul ja selle liikmesriikidel eriline vastutus. Nimetatud elupaigatüübid on intensiivse metsamajanduse tõttu muutunud Euroopa boreaalses piirkonnas haruldaseks ja seetõttu on ohustatud ka paljud antud kooslustega seotud liigid, kes kasutavad eespool nimetatud elupaigatüüpi elupaigana või toitumisalana. Loodusdirektiivi ülesanne on kaitsta ohustatud liike ja nende elupaiku ning aidata kaasa looduse mitmekesisuse säilimisele ja taastamisele. Loodusdirektiivi artikkel 6 punkti 1 kohaselt tuleb liikmesriikidel kehtestada vajalikud kaitsemeetmed direktiivi lisades nimetatud elupaigatüüpide ning liikide ja nende elupaikade kaitseks, mis vastavad nende elupaigatüüpide ja liikide ökoloogilistele nõudlustele.

Liigirikkad madalsood (7230) on karbonaatse veega vähese inim mõjuga sookooslused, mida esineb kõigis Euroopa Liidu maades, välja arvatud Luksemburgis ja Portugalis. Madalsoo on soode esimene arenguaste, kus rohkem kui 30 cm tüsedusest turbakihiest hoolimata saavad taimed suurema osa toitaineid põhjaveest. Sellesse elupaigatüüpi kuuluvad eeskätt liigirikkad madalsood ja soostunud niidud. Tegemist on peamiselt turvast moodustavate väiksekasvuliste tarnade ja pruunsammaldega kaetud märgaladega (Paal, 2007).

Paadrema soo on üks vähestest looduslähedases seisundis säilinud suurtest liigirikastest madalsoodest Eestis ning omab selle tõttu väga suurt looduskaitselist väärtust. Eesti märgalade inventeerijad on Paadrema sood kõrgelt hinnanud tema hüdroloogilise omapära ja mitmekesise taimkatte pärast, aga ka ümbruskonna veerežiimi stabiliseerijana: soo toitub karbonaatsest põhjaveest, mille tõttu kasvab seal isegi üle meetri tüsedusel turbalasundil madalsoole iseloomulik taimestik (Kivistaja, 2003).

Liigirikkad madalsood asuvad kaitseala keskosas ning elupaigatüüpi on kaardistatud 543 ha suurusel alal. Liigirikka madalsoo elupaigatüübi seisund on valdavalt hea. Madalsoid ohustab kuivendamine ning võsastumine. Paadrema looduskaitsealal moodustavad madalsoo elupaigad kaitseala tuumiku.

Vanad loodusmetsad (9010*) on inim mõjuta või vähese inim mõjuga metsad.

Sellesse elupaigatüüpi kuuluvad looduslikud vanad metsad, mis esindavad vähese inim mõjuga või üldse igasuguse inim mõjuta kliimaskooslusi. Vanad loodusmetsad on elupaigaks paljudele ohustatud liikidele, eriti sammaltaimedele, seentele ja selgrootutele loomadele, peamiselt mardikatele (Paal, 2007).

2013. aastal kaardistas Sirje Azarov Natura kriteeriumidele vastavad alad 40,9 ha-l, millest 13,7 ha väga heas (A) seisundis, 20,6 ha heas (B) seisundis ning 6,6 ha seisundiga C. Paiguti on kaasnevaks elupaigatüübiks soostuvad ja soo-lehtmetsad. Valdavalt on tegemist männikutega. Metsad paiknevad Annepselja sihtkaitsevööndis, täpsemalt loodusala kagu- ja lõunaosas ning ühe lahustükina loodeosas.

Tegemist on heas ja väga heas seisundis esmatähtsa elupaigatüübiga, mille säilimise tagab kehtiv sihtkaitsevööndi režiim. Eelnevast tulenevalt on põhjendatud vanade loodusmetsade nimetamine kaitseala ja loodusala kaitse-eesmärgina. Kooslusele avaldavad positiivset mõju loodusliku veerežiimi taastamistööd.

Vanad laialehised metsad (9020*) kui üleminek läänetaiga ja nemoraalsete metsade vahel on Eestis haruldane elupaigatüüp, kuna seda leidub võrdlemisi väikeste laikudena piiratud aladel. Iseloomulik on metsakoosluse pikaajaline kasvamine samas paigas, surnud puude rohkus, samblike, seente, putukate ja mullafauna suur liigirikkus (Paal, 2007).

Natura 2000 standardandmebaasi põhjal moodustab elupaigatüüp 1,6% ehk 21,9 ha Paadrema looduskaitseala territooriumist. Kaardistatud on kooslused 10,8 ha, millest 6,2 ha väga heas (A) seisundis ja 4,6 ha heas (B) seisundis. Elupaigatüüp esineb valdavalt kaitseala loodeosas, paiknedes nii Tamme kui Annepselja sihtkaitsevööndis.

Soostuvaid ja soo-lehtmetsi (9080*) on niisked või märjad metsad. Eestis käsitletakse antud tüüpi laiamahulisena, hõlmates sellega, lisaks madal soo- ja lodumetsadele, ka lehtpuu enamusega soostunud metsad. Soostuvaid ja soo-lehtmetsi ohustab kuivendamine. Paadrema looduskaitsealal esineb elupaigatüüp soostuvaid ja soo-lehtmetsad 658 ha suurusel pindalal (Natura 2000 standardandmebaasi andmetel esineb soostuvate ja soo-lehtmetsade tüüpi elupaiku 315,8 ha-l, mis moodustab 23,1% loodusala pindalast. 2013. aasta andmetel leidub soostuvaid ja soo-lehtmetsi 658,0 ha, millest 65,2 ha on väga esinduslikud (A), 354,7 ha on heaesinduslikkusega (B), 236,6 ha on arvestatava (C) ning 1,5 ha on väheesindusliku (D) seisundiga) ning loodusliku arengu tulemusena võib elupaiga pindala suureneda 710 hektarini.

3.1.2. Ajaloolis-kultuuriline, teaduslik ja esteetiline väärtus

Paadrema looduskaitseala on oluline ala madal soos toimuvate protsesside jälgimiseks. Paadrema looduskaitsealal on läbi viidud rida inventuure ning teadusuuringuid. Paadrema loodusala märgalasid inventeeris Eestimaa Looduse Fond (edaspidi ELF) 1997. aastal projekti „Eesti märgalade kaitse- ja majandamise strateegia” raames. Uuemad inventuurid tegi ELF 2002 ja 2010. aastal. 2010. aasta inventuur toimus projekti „Eesti soode looduskaitseline hindamine” raames. Loodusala niidukooslusi inventeeris Pärandkoosluste Kaitse Ühing 2002. aastal. 2013. aastal viidi läbi välitööd ning koostati soovitusel loodusala loodusliku veerežiimi ennistamiseks. Paadrema soo haudelinnustiku loendus teostati 1997. aastal.

Paadrema looduskaitsealal on kaks riiklikku püsiseireala: Loodusala lääneservas paikneval kunagisel puisniidul (praeguseks kujunenud 9080* elupaigatüübile vastavaks alaks) tehakse ohustatud taimekoosluste (Natura 2000 kooslused) seiret (KR kood SJA8674000). Paadrema soo keskosas tehakse saarma ja kopra riiklikku seiret (SJA2987035). Kõiki Eestis teadaolevaid kotkaste pesi kontrollitakse riikliku keskkonnaseire programmi

allprogrammi „Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire” seiretöö „Kotkad ja musttoonekurk” raames.

Maa-ameti Geoportaali endmetel ei asu Paadrema looduskaitseala territooriumil kultuurimälestisi ning pärandkultuuri objekte.

3.1.3. Rahvusvahelisest lepingust tulenev kohustus.

Paadrema looduskaitseala on arvatud Euroopa Liidu Natura 2000 võrgustikku Paadrema loodusala. Sellest tulenevalt on Paadrema looduskaitsealal ilmne rahvusvaheline tähtsus. Üle-euroopalise loodus- ja linnualade võrgustiku Natura 2000 loomise aluseks on loodusdirektiiv koos linnustiku kaitset käsitleva linnudirektiiviga. Ühel ja samal Natura alal võib kaitsta nii liike kui ka elupaiku. Iga riik määrab nende alade kaitsekorra vastavalt oma seadustikule. Euroopas oluliselt kahanenud levilaga elupaigatüübid on esile tõstetud esmatähtsatena: nende püsimise eest on Euroopa Liit loodusdirektiiviga võtnud erilise vastutuse (Paal, 2007).

Loodusdirektiivi artikli 6 punkti 1 kohaselt tuleb liikmesriikidel kehtestada direktiivi lisades nimetatud elupaigatüüpide ning liikide ja nende elupaikade kaitseks kaitsemeetmed, mis vastavad nende elupaigatüüpide ja liikide ökoloogilistele nõudlustele. Paadrema loodusala kohustus kaitsta elupaigatüüpe niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), puisniidud (6530*), liigirikkaid madalsoid (7230), vanad laialehelised metsad (9020) rohunditerikkaid kuusikuid (9050) ning soostuvaid ja soo-lehtmetsi (9080*).

Peale kaitseala moodustamist on vajalik korrigeerida Paadrema loodusala piire ja loodusala kaitse eesmärgi. Paadrema loodusala piirid peavad vastama moodustatava Paadrema looduskaitseala piiridele. Ühtlasi tuleb teha ettepanek Paadrema loodusala kaitse-eesmärkide muutmiseks.

Vastavalt Paadrema looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõule, milles on kaitseala kaitse-eesmärkidenä märgitud elupaigatüüpide liigirikkad madalsood (7230), vanad looduspätsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) kaitse, tuleb loodusala kaitse-eesmärkide hulka lisada vanade looduspätsade (9010*) kaitse. Loodusala kaitse-eesmärkidest tuleb välja arvata elupaigatüüpide niiskuslembesed kõrgrohustud (6430) puisniidud (6530*) ja rohunditerikkad kuusikud (9050). Samuti tuleb korrigeerida kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide pindalasid vastavalt uuendatud andmetele. Ettepanekud Paadrema loodusala kaitse-eesmärkide muutmiseks on toodud punktis 3.3.

3.2. Kaitse-eesmärkide asjakohasust ja otstarbekus Eesti kaitsealade kontekstis.

Elupaigatüübid

Elupaigatüüpi liigirikkad madalsood (7230) esineb Keskkonnaregistri järgi Eestis 27 294 ha suurusel alal. Kokku on Keskkonnaregistris liigirikka madalsoo elupaigatüübi kohta 2 509 kirjet. Paadrema looduskaitsealal esineb elupaigatüüpi 543 ha suurusel alal, ning elupaigatüüp on valdavalt heas seisundis.

Paadrema soo on üks vähestest looduslähedases seisundis säilinud suurtest liigirikastest madalsoodest ning omab selle tõttu väga suurt looduskaitsealist väärtust. Eesti märgalade inventeerijad on Paadrema sood kõrgelt hinnanud tema hüdroloogilise omapära ja mitmekesise taimkatte pärast, aga ka ümbruskonna veerežiimi stabiliseerijana: soo toitub karbonaatsest põhjaveest, mille tõttu kasvab seal isegi üle meetri tusedusel turbalasundil madalsoole iseloomulik taimestik (Kiristaja, 2003).

Elupaigatüüpi vanad loodusmetsad (9010*) esineb Keskkonnaregistri järgi Eestis 72 366 ha suurusel alal. Kokku on Keskkonnaregistris vana loodusmetsa elupaigatüübi kohta 11 884 kirjet. Paadrema looduskaitsealal esineb elupaigatüüpi 40,9 ha suurusel alal. Valdavalt on tegemist männikutega. Metsad paiknevad Annepselja sihtkaitsevööndis, täpsemalt loodusala kagu- ja lõunaosas ning ühe lahustükina loodeosas. Tegemist on heas ja väga heas seisundis esmatahtsa elupaigatüübiga, mille säilimise tagab kehtiv sihtkaitsevööndi režiim.

Elupaigatüüpi vanad laialehised metsad (9020*) esineb Keskkonnaregistri järgi Eestis 8662 ha suurusel alal. Kokku on Keskkonnaregistris vanade laialehiste metsade elupaigatüübi kohta 973 kirjet. Paadrema looduskaitsealal esineb elupaigatüüpi 10,8 ha suurusel alal, ning elupaigatüüp on valdavalt heas seisundis.

Elupaigatüüpi soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) esineb Keskkonnaregistri järgi Eestis 47 949 ha suurusel alal. Kokku on Keskkonnaregistris soostuvate ja soo-lehtmetsade elupaigatüübi kohta 5 104 kirjet. Paadrema looduskaitsealal esineb elupaigatüüp soostuvaid ja soo-lehtmetsad 658 ha suurusel pindalal ning loodusliku arengu tulemusena on oodata pindala suurenemist 710 hektarini. Suurtel aladel on elupaigatüübi seisund suhteliselt kesine, mis paraneks kui olulisemad piirkonda kuivendavad kraavid sulgeda.

Kaitsealused liigid

Kaljukotka (*Aquila chrysaetos*) on Eestis I kaitsekategooriasse arvatud ja Euroopa Liidu linnudirektiivi I lisasse kuuluv liik, kes eelistab pesitsemiseks suurte loodusmassiivide soolasid, kus pesa rajatakse tavaliselt soosaare või sooserva metsa. Viimastel aastakümnetel on liigi arvukus taastunud 55–65 paarini. Kaljukotka kaitse tegevuskava eelnõu seab lähiaja (aastani 2017) kaitse-eesmärgiks liigi arvukuse tõusu kuni 70 paarini ning pikaajaliseks (aastani 2027) kaitse-eesmärgiks 80 paarini. Eesmärkide saavutamiseks näeb tegevuskava ette üheksa kaitsemeetet. Nendest olulisemad on soode ja soometsade kaitse, soode taastamine, metsakanaliste kaitse tõhustamine, elupaikade häirimise vähendamine, uute pesapaikade otsimine ja kaitse alla võtmine. (Kaljukotka (*Aquila chrysaetos*) kaitse tegevuskava; Kotkaklubi, 2013.) Paadrema looduskaitsealal pesitsev vahelduva edukusega 1 paar kaljukorkaid.

Merikotkas (*Haliaeetus albicilla*) on Põhja-, Kesk- ja Ida-Euroopa riikides pesitsev liik, kelle arvukus langes oluliselt Läänemere ümbruses 19. sajandi teises pooles ja 20. sajandi alguses vaenamise ning 20. sajandi keskpaigas kloororgaaniliste ühendite kasutamise tõttu. Tänu alates 1957. aastast rakendatud kaitsemeetmetele on praeguseks liigi arvukus küll taas hakanud kasvama ja on Kotkaklubi hinnangul jõudnud 220–250 paarini, kuid jätkuvalt ei saa seda lugeda sellele liigile soodsaks seisundiks. (Merikotka (*Haliaeetus albicilla*) kaitse tegevuskava, R. Nellis 2013.). Paadrema looduskaitsealal pesitseb vahelduva edukusega 1 paar merikotkaid.

Roo-loorkull (*Circus aeruginosus*) on ebaühtlaselt levinud haudelind, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning kes on arvatud looduskaitsealade alusel vähenevate elupaikade ja väheneva arvukusega liigina III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Roo-loorkulli elupaigaks sobivad suuremad roostikud ja roo-sood. Ohutegur on sobivate pesitsusalade (roostikud ja roo-sood) kadumine. Saagilennul kohtab teda ka soiste niitude ja avavee kohal. Paadrema looduskaitsealal pesitseb 2 paari. Roo-loorkull on väga kõrge looduskaitsealase väärtusega liigirikaste madalsoode indikaatorliik.

Soo-loorkull (*Circus pygargus*) on harva esinev haudelind, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning kes on arvatud looduskaitsealade alusel vähenevate elupaikade ja väheneva arvukusega liigina III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Elab põõsassoodel, kõrge taimestikuga aladel, kuid saagilennul käib ka luhtade ja rabade kohal. Kui pole muud sobivat elupaika, siis võib soo-loorkull pesitseda põllumajandusmaadel, kus ta on haavatav varajase viljakoristuse suhtes. Ohutegur on elupaikade kadumine, seda põhjustab soode kuivendamine, niitude, karjamaade jms avamaade võsastumine niitmise või/ja karjatamise katkemisel. Pesitsusedukust vähendab pesitsusaegne häirimine. Paadrema looduskaitsealal pesitseb 3 paari. Soo-loorkull on väga kõrge looduskaitsealase väärtusega liigirikaste madalsoode indikaatorliik.

Punaselg-õgija (*Lanius collurio*) on Eestis väheintensiivselt majandatud kultuurmaastikul, soodes ja muudel looduslähedastel avamaadel esinev üldlevinud haudelind. Hinnanguliselt on Eestis 40 000 – 60 000 punaselg-õgija paari. Liigi arvukus on viimastel aastatel vähenenud. (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2008–2013; Eesti Ornitoloogiaühing, 2013.) Liik on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning on arvatud looduskaitsealade alusel vähenevate elupaikade ja väheneva arvukusega liigina III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Paadrema looduskaitsealal pesitseb 9 paari ja ala on riiklikku tähtsust omav pesitsusala. Punaselg-õgija on väga kõrge looduskaitsealase väärtusega liigirikaste madalsoode indikaatorliik.

Vööt-põõsalinnu (*Sylvia nisoria*) haudepaare on Eestis hinnanguliselt 5000 – 10 000 (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2008–2013, Eesti Ornitoloogiaühing 2013). Vööt-põõsalind asustab põõsasniite, mitmesuguseid võsasiid ja põõsastikke, kadastikke, kohati ka rabavõsasiid. Sageli leidub teda samas elupaigas, kus punaselg-õgijat. Eestis on vööt-põõsalind ebaühtlaselt levinud harv kuni harilik haudelind, sagedam Lääne-Eestis ja läänesaartel. Liik on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning on arvatud looduskaitsealade alusel vähenevate elupaikadega liigina III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Paadrema looduskaitsealal pesitseb 2 paari vööt-põõsalindu. Liik on ulatuslike ja väga kõrge looduskaitsealase väärtusega liigirikaste madalsoode indikaatorliik.

Sookurg (*Grus grus*) on Eestis peamiselt soodes ja muudel märgaladel esinev haudelind. Hinnanguliselt on Eestis 7000–8000 sookure paari. Liigi arvukus on viimastel aastatel kasvanud. (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2008–2013; Eesti Ornitoloogiaühing, 2013.) Liik on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning on arvatud looduskaitsealade alusel vähenevate elupaikadega liigina III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Paadrema looduskaitsealal pesitseb 3 paari

Teder (*Tetrao tetrix*) on Eestis üldlevinud haudelind, kes elutseb soodega piirnevates metsades ja puissoodes. Hinnanguliselt on Eestis 4000–6000 tedre paari ja viimastel aastatel on liigi arvukus oluliselt vähenenud. (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine

arvukus 2008–2013; Eesti Ornitoloogiaühing, 2013.) Liik on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning on arvatud looduskaitseaduse alusel vähenevate elupaikade ja väheneva arvukusega liigina III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Paadrema looduskaitsealal on registreeritud 12 tedrekukke.

Kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) on väheneva arvukusega taimeliik, mis on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning mis on arvatud looduskaitseaduse alusel vähearvuka ja ohustatud liigina II kategooria kaitsealuste liikide hulka. Kaunis kuldking on mitmeaastane taim, mis kasvab põõsastikes, metsaservades, salumetsades ja puisniitudel. Paadrema looduskaitsealal kasvab liik Soosaare sihtkaitsevööndis. Liiki ohustab kasvukohtades metsaraie, korjamine ja puisniitude kinnikasvamine.

Kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*) on väikese arvukusega taimeliik, mis on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning mis on arvatud looduskaitseaduse alusel vähenevate elupaikadega liigina III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Kahelehine käokeel kasvab soistel niitudel, märgades metsades ja madalsoodes. Paadrema looduskaitsealal kasvab liik Tamme sihtkaitsevööndis, madal soo ning soovikumetsade kooslustes. Liiki ohustab kasvukohtade võsastumine, metsahäilude kinnikasvamine, korjamine ja madal soode kuivendamine.

Kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*) on stabiilse kuid väikese arvukusega taimeliik, mis on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning mis on arvatud looduskaitseaduse alusel vähenevate elupaikadega liigina III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Kahkjaspunane sõrmkäpp kasvab madal soodes. Paadrema looduskaitsealal kasvab liik Tamme ja Annepselja sihtkaitsevööndis madal soo kooslustes. Liiki ohustab kasvukohtade võsastumine, korjamine ja madal soode kuivendamine.

Lodukannike (*Viola uliginosa*) on väheneva arvukusega taimeliik, mis on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning mis on arvatud looduskaitseaduse alusel vähenevate elupaikadega liigina III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Lodukannike kasvab soistel niitudel, puisniitudel, lodudes. Paadrema looduskaitsealal kasvab liik Tamme sihtkaitsevööndis metsalagendikel ja endistel niidukooslustel. Liiki ohustab kasvukohtade võsastumine, korjamine ja kasvukohtade kuivendamine.

3.3. Ettepanekud Paadrema looduskaitseala ja Paadrema loodusala kaitse-eesmärkide korrigeerimiseks

Kaitseala piiri korrigeerimisega koos korrigeeritakse ka Paadrema loodusala piiri. Seoses loodusala piiri korrigeerimisega ning 2013 aastal läbi viidud kaitseala elupaigaandmestiku uuendamisega tehakse ettepanek Paadrema loodusala kaitse-eesmärkide korrigeerimiseks. Keskkonnaministeeriumile esitatav ettepanek standardandmebaasis elupaigaandmestiku muutmiseks on toodud lisas 2.

Loodusala elupaigatüüpide osas tehakse alljärgnev ettepanek:

- 1) Seada loodusala kaitse eesmärgiks elupaigatüüp vanad loodusmetsad (9010*) ning elupaigatüübi kaitse-eesmärgiks seada 40,9 ha.

Elupaigatüübi esinemine kaardistati 2013 aasta inventuuri käigus. Natura kriteeriumidele vastavad alasid on 40,9 ha, millest 13,7 ha väga heas (A) seisundis, 20,6 ha heas (B) seisundis ning 6,6 ha seisundiga C. Paiguti on kaasnevaks elupaigatüübiks soostuvad ja soo-lehtmetsad. Tegemist on heas ja väga heas seisundis esmatahtsa elupaigatüübiga, mille säilimise tagab kehtiv sihtkaitsevööndi režiim. Eelnevalt tulenevalt on põhjendatud vanade loodusmetsade nimetamine loodusala kaitse-eesmärgiks.

- 2) Korrigeerida elupaigatüüp vanad laialehised metsad (9020*) kaitse-eesmärki ning seada-eesmärgiks 10,8 ha.

Elupaikade pindala erinevus Natura 2000 standardandmebaasiga tuleneb elupaikade pindala korrigeerimisest ning varasemast valest elupaigatüübi määrangust. 2013. aasta inventuuri kohaselt on osa vanade laialehiste metsade (9020*) elupaigatüübist inventeeritud soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) elupaigatüübiks (eelnevalt elupaigatüübiks 9020 inventeeritud alast 18,8 ha on elupaigatüüp 9080 ja 3,2 ha on 9020. Laialehiste metsade hulka on lisandunud 7,6 ha endisi puisniidualasid).

- 3) Loodusala kaitse-eesmärkide hulgast välja arvata elupaigatüübi niiskuslembesed kõrgrohusid (6430) kaitse.

2013 aasta seisuga on elupaigatüüpi kaardistatud 7,3 ha. Elupaigatüüp on olnud pikka aega hooldamata ning tõenäoliselt ka tulevikus ei õnnestu neid hooldada. Kuivenduse tulemusena muutub elupaigatüüp looduslike protsesside tulemusena soostuvad ja soo-lehtmetsade (9080*) elupaigatüübiks. Elupaigatüüp soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) on kõrgema prioriteediga kui niiskuslembesed kõrgrohusid (6430) elupaigatüüp.

- 4) Loodusala kaitse-eesmärkide hulgast välja arvata elupaigatüübi puisniidud (6530*) kaitse.

Kaardiandmete kontrollimise ning metsaelupaikade inventuuri tulemuste kohaselt on puisniidu elupaigatüüpi säilinud 7,2 ha. Elupaigatüüp on tugevalt degradeerunud. Loodusliku arengu tulemusena on puisniidu elupaigatüüp asendunud soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) elupaigatüübiga. Kuna loodusala asub väga raskesti ligipääsetavas kohas ning puisniidu hooldustööde teostamine on väheefektiivne ja raskendatud, siis on otstarbekas lasta puisniidu elupaigatüüp muutuda soostuvate ja soo-lehtmetsade elupaigatüübiks.

- 5) Loodusala kaitse-eesmärkide hulgast välja arvata elupaigatüübi rohunditerikkad kuusikud (9050) kaitse.

2002. a. kaardistatud rohunditerikkad kuusikud (9050) elupaigatüüp on 2013. aasta inventuuri põhjal soostvad ja soo-lehtmetsade (9080*) elupaigatüüp, kus I rindes leidub vähesel määral kuuski. Tõenäoliselt on osaliselt tegemist elupaigatüübi üleminekuga (looduslikus arengus toimub okaspuumetsade asendumine lehtpuumetsadega) ning osaliselt vale määranguga. 2013. a. andmete põhjal rohunditerikaste kuusikute elupaigatüüpi alal ei leidu ning selle eesmärgiks seadmine ei ole põhjendatud.

4. Kaitse alla võtmise otstarbekus

Paadrema looduskaitseala territooriumist moodustavad loodusdirektiivi elupaigatüübid 92%. Madalsookoolused moodustavad kaitsealast 40% ja metsaelupaigad moodustavad kaitseala pindalast 52%. Metsaelupaikadest on Paadrema looduskaitsealal esindatud soostuvad ja soo-lehtmetsad (658 ha, mis moodustab 48% kaitseala pindalast. Koos potentsiaalsete elupaikadega on elupaigatüübi pindala 710 ha, mis moodustab 52% kaitseala pindalast), vanad loodusmetsad (41 ha, mis moodustab 3% kaitseala pindalast) ja vanad laialehelised metsad (10,8 ha, mis moodustab 0,8% kaitseala pindalast).

Looduskaitse arengukava kohaselt on looduskoosluste (madalsoo- ja metsakoosluste) soodsa seisundi tagamiseks vajalik neil aladel välistada majandustegevus, mis on võimalik ainult ala kaitse alla võtmisel. Madalsookoosluste soodsa seisundi tagamiseks on vajalik säilitada madalsookoosluste veerežiimi ja taastada rikutud looduslikku veerežiimi.

Paadrema looduskaitseala kaitse all võtmine on oluline haruldaste ja ohustatud looma- ja taimeliikide kaitseks. Kaitseala kaitse-eesmärgiks on seatud I kaitsekategooria liigid kaljukotka (*Aquila chrysaetos*) ja merikotka (*Haliaeetus albicilla*), III kaitsekategooria liigid roo-loorkulli (*Circus aeruginosus*), soo-loorkulli (*Circus pygargus*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), võõt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), sookure (*Grus grus*) ja tedre (*Tetrao tetrix*). Taimeliikidest on kaitse-eesmärgiks seatud II kaitsekategooria liik kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), III kaitsekategooria liigid kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*), kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*) ja lodukannike (*Viola uliginosa*). Paadremaa looduskaitseala on oluline nimetatud liikide pesitsus-, toitumis- ja kasvuala ning nimetatud liigid on katusliikideks teistele kaitsealal esinevatele kaitsealustele liikidele. Teadaolevatest III kategooria kaitsealustest liikidest, mida ei ole seatud kaitseala kaitse eesmärgiks, esinevad kaitsealal: mudatilder (*Tringa glareola*), harilik porss (*Myrica gale*), Siberi võhumõök (*Iris sibirica*), kuradi-sõrmkäpp (*Dactylorhiza maculata*) ja harilik valvik (*Leucobryum glaucum*).

Paadrema soo haudelinnustikus on registreeritud 27 linnuliiki, nendest 9 on looduskaitsealused liigid ja 10 on linnudirektiivi I lisas nimetatud liigid.

Paadrema looduskaitseala moodustamine on põhjendatud asjaoluga, et tegemist on ülepinnaaliselt Natura võrgustikku kuuluva alaga. Kaitsealaga samades piirides asub Paadrema loodusala.

Arvestades eespool mainitud kõrget elupaigatüüpide osakaalu ja paljude kaitsealuste liikide esinemist on Paadrema looduskaitseala moodustamine põhjendatud nii ala loodusväärtuste kaitse tagamiseks kui ka selleks, et kindlustada Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmine.

5. Kaitstava loodusobjekti tüübi valik

Lähtuvalt kaitse-eesmärkidest ja kehtivast seadusandlusest tuleb leida parim lahendus kaitsekorra määramiseks planeeritaval kaitsealal. Hoiuala liitmine praeguse kaitsealaga on vajalik elupaigatüüpide tõhusamaks kaitseks ja suurema looduskaitsealase väärtusega tervikala moodustamiseks.

Tulenevalt Looduskaitseseadusest on Paadrema loodusala kaitsekorra rakendamiseks järgmised võimalused: **moodustada hoiuala või kaitseala (rahvuspark, maastikukaitseala, looduskaitseala)**. Järgnevalt kaalume nende rakendamise võimalusi tulenevalt ala loodusväärtustest ja kaitse-eesmärkidest.

Hoiuala kaitsekorra rakendamise juhul on keelatud hävitada ja kahjustada elupaiku, mille kaitseks hoiuala on moodustatud ning oluliselt häirida kaitstavaid liike. Samuti on keelatud tegevus, mis seab ohtu elupaikade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

Hoiualaks määramisel on alal võimalused tegevuste reguleerimiseks järgmised:

- LKS § 4 (3) Hoiuala on elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilitamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala seisundit kahjustavad tegevused.
- § 14 (1) punkt 5, 7, ja 8 kehtestada detail- ja üldplaneeringut, anda projekteerimistingimusi ja anda ehitusluba.
- hoiualal kavandatava tegevuse mõju elupaikade ja liikide seisundile hinnatakse keskkonnamõju hindamise käigus või looduskaitseaduse § 33 määratletud tegevuste kavandamisel hoiuala teatise esitamisega.
- kaitsekorralduskava koostamine. Selle keskkonnaministri poolt kinnitatava dokumendiga määratletakse olulised keskkonnategurid ja nende mõju loodusobjektile ka kaitse eesmärgid ja nende saavutamiseks vajalikud tööd ning teised tegevused vastavalt loodusobjekti eripärale. Kaitsekorralduskava on abivahend tegevuste reguleerimiseks, kuid see ei saa olla aluseks lisapiirangute kehtestamiseks, mida ei ole Looduskaitseaduses ära toodud.

Hoiualana ei ole võimalused Paadrema loodusala kaitse-eesmärkide elluviimiseks piisavad. Hoiuala puhul võib tekkida võimalus vaidlustamaks keskkonnamõju olulisust ning on suurem tõenäosus asjade otsustamiseks projektipõhiselt KMH käigus. Samuti puudub võimalus jahi reguleerimiseks ja ehitustegevuse keelamiseks.

Kaitseala kaitsekategooria rakendamise korral, reguleeritakse tegevused alal Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatava kaitse-eeskirjaga. Ka sisulisest küljest sobib kaitseala kaitsekategooria paremini, sest LKS § 4 (2) järgi on kaitseala inimtegevusest puutumatusena hoitav või erinõuete kohaselt kasutatav ala, kus säilitatakse, kaitstakse, taastatakse, uuritakse või tutvustatakse loodust.

Kuna ala kaitse-eesmärgiks on elupaikade ja liikide kaitse ning sellega seondult ala säilitamine looduslikuna, tuleks ala kaitse alla võtta **looduskaitsealana**.

Looduskaitseadus sätestab:

§ 27. Looduskaitseala

(1) Looduskaitseala on kaitseala looduse säilitamiseks, kaitsmiseks, taastamiseks, uurimiseks ja tutvustamiseks.

(2) Looduskaitseala võimalikud vööndid on loodusreservaat, sihtkaitsevöönd ja piiranguvöönd.

6. Kaitseala territooriumi piiritlemine

6.1. Kaitsealuse territooriumi piiritlemise põhjendatus

Paadrema looduskaitseala ümbruses paiknevad laiaulatuslikud kultuurmaastikud. Mille looduslik või looduslähedane maastik moodustab küllaltki kompaktse osa ja selle kaitsealaks piiritlemiseks palju erinevaid võimalusi ei olegi. Kui, siis vaid detailides, aga see kaitseala paiknemise üldpilti ei muudaks.

Kaitseala piiritlemise aluseks on Eesti põhikaart (mõõt 1 : 10 000) ja maakatastri andmed seisuga jaanuar 2015. Planeeritava kaitseala kogupindala on 1364,5 ha. Kaitseala pindalast on eramaad 77,8 ha (13 maaüksust), riigimaad 945,5 ha (8 maaüksust) ja jätkuvalt riigi omandis olevat maad 341,2 ha. Võrreldes varem kaitse all olnud territooriumiga suureneb kaitsealune territoorium 25,5 ha võrra (kaitsealaga liidetakse 29,9 ha ja kaitsealast arvatakse välja 4,4 ha). Täiendavalt kaitse alla võetavast alast moodustab eramaa 0,5 ha (1 maaüksust), riigimaa 29,4 ha (4 maaüksust). Kaitsealast välja arvatav maa jääb jätkuvalt riigi omanduses olevale maale. Kaitsealast arvatakse maa välja kaitseala piirijoone kulgemise korrigeerimisega (kraavikaldad, sihiservad).

Kaitseala kaitse-eeskirja eelnõu seletuskirjas on kaitseala välispiir ja selle kulgemine looduses selgelt ja loogiliselt kirjeldatud. See vastab kõikidele kaitsealale püstitatud nõuetele (loodusväärtused, maaomand, naaberalade majandamine ja kasutamine). Igati on põhjendatud ka geograafiliste koordinaatidega määratletud mõtteliste sirgete kasutamine aladel kus puuduvad selged looduslikud tähised. Seega selles osas muudatusettepanekuid ei ole.

Pisiparandus tuleks teha koordinaadipunkti kirjesse, kus $Y=8^{\circ}30'57,85''$ kaheksa kraadi asemel peaks olema 58° .

6.2. Sookalda katastriüksuse kaitsealaga liitmise otstarbekus

Sookalda katastriüksuse liitmise või mitteliitmise planeeritava kaitseala koosseisu sisaldab endas nii poolt kui ka vastu argumente. **Kõiki neid kaaludes jõudsin järeldusele, et puudub otsene vajadus laiendada kaitseala nimetatud katastriüksusega ja seda järgmistel põhjustel:**

- Liidetaval alal puudub looduskaitsealine väärtus, sest tegemist on melioratsioonitööde käigus kujundatud kultuurmaastikuga
- Piirdekraavi mõju kaitsealale jääva madalsoo veerežiimile on minimaalne, kuna taolise madala kraavi (ca 1-1,5 m) depressiooni lehter ulatub tavaliselt, olenevalt pinnasest, 20-30 (50) meetrini. Seega selle kraavi kaudu soost praktiliselt vett välja ei voola. Soo ja kraavi vahele jääb suhteliselt lai metsariba.
- Kraav on madal ja ei mõjuta põhjavee veetaset, seega soosalalt ei toimu vee filtratsiooni kraavi, kuna soostunud pinnas seob selle endaga. Filtreerumine soos toimub põhjavette.
- Sookooslusele hakkaks pikema perioodi jooksul kraav mõju avaldama kui see oleks seotud põhjaveega. Selle piirdekraavi ülesanne on ikka eelkõige liigvee ärajuhtimine kuivendusobjektilt.
- Veetaset soos mõjutab eelkõige aastaringne sademete hulk ja selle aurumine

- Tunduvalt suuremat mõju avaldab madalsood piirav paiguti kõrge ja tihe soostunud ja soo-lehtmets, mis oma elutegevuse käigus kasutab olulisel hulgal vett (transpiratsioon ehk taimauramine). Seega olulisem oleks lagesoo säilitamiseks piirata metsa laienemist sellele.
- Soometsa madalsoo asub kausjal madalikul, mis on piiritletud 5,0 meetrise samakõrgusjoonega. Seega veetaseme kõrgus selles sõltub eelkõige kraavidest, mis otse soost alguse saavad, mitte niivõrd ala ümbritsevatest piirdekraavidest.

6.3. Sihtkaitsevööndite piiride põhjendatus

Menetluses oleva Paadrema looduskaitseala kaitse-eesmärgiks on (koos minu täiendustepanekutega) kaitsta soo- ja metsakooslusi, elustiku mitmekesisust, kaitsealuseid liike ning toetada ala looduslikku arengut.

Selle eesmärgi täitmiseks tuleks looduslal rakendada kaitsekorda, mis on sätestatud sihtkaitsevööndiga. LKS § 30 (1) järgi on sihtkaitsevöönd kaitseala maa- või veeala seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks. Sihtkaitsevööndis asuvaid loodusvarasid ei arvestata tarbimisvarudena.

Vastavalt LKA § 31 (1) on piiranguvöönd kaitseala maa- või veeala, kus majandustegevus on lubatud, arvestades käesoleva seadusega sätestatud kitsendusi Paadrema looduskaitseala kaitse-eesmärgid majandustegevust ei võimalda, seega piiranguvööndi kaitsekorra rakendamine ei ole piisav nimetatud kaitse-eesmärkide saavutamiseks. Kaitse-eeskirja eelnõu järgi koosneb kaitseala koosneb kolmest sihtkaitsevööndist.

Annepselja sihtkaitsevöönd. Annepselja sihtkaitsevööndi pindala on 906,1 ha ja see moodustab 85% kogu kaitseala territooriumist. Sihtkaitsevööndi režiim on vajalik eeskätt soo- ja metsaelupaikade I kaitsekategooria loomaliigi (kaljukotkas, merikotkas) elupaiga kaitseks. Sihtkaitsevööndi kaitseréžiim erineb naaberalade réžiimist, kuna Annepselja sihtkaitsevööndis on kehtestatud liikumiskeeld 1. veebruarist kuni 31. juulini. Liikumiskeeld on kehtestatud kaljukotka kaitseks.

Tamme sihtkaitsevöönd. Tamme sihtkaitsevööndi pindala on 457,1 ha ja see moodustab 33,5% kogu kaitseala territooriumist. Sihtkaitsevööndi režiim on vajalik metsa- ja madalsookoosluste looduslikkuse säilitamiseks ja taastamiseks ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitseks.

Soosaare sihtkaitsevöönd. Soosaare sihtkaitsevööndi pindala on 1,3 ha ja see moodustab 0,1% kogu kaitseala territooriumist. Sihtkaitsevööndi režiim on vajalik metsakoosluste ja II kaitsekategooria taimeliigi (kaunis kuldking) kasvukohtade kaitseks. Soosaare sihtkaitsevöönd paikneb lahustükina majandatavate põllumaade keskel.

Väärtuslike metsaelupaikade säilitamiseks on sihtkaitsevööndisse koondatud suuremad metsaalad (osa neist küll madalama looduskaitsealase väärtusega, esineb ka noorendikke), mis tulevikus kujuneksid suurteks ökoloogilisteks tervikaladeks.

Tulenevalt alade kaitsekorralduslikest meetmetest on kolme sihtkaitsevööndi moodustamine kaitsealal põhjendatud ja selles osas täiendustepanekuid ei ole.

7. Paadrema loodusala piiri muutmise põhjendatus

Paadrema looduskaitseala moodustamisega tuleb muuta ka Paadrema loodusala piiri. Pärast Paadrema looduskaitseala moodustamist viiakse Paadrema loodusala piirid vastavusse Paadrema looduskaitseala piiriga. Piirimuudatused on tingitud kaitseala välispiiri korrigeerimisest, mille käigus jäeti maaparandussüsteemide eesvoolud kaitseala koosseisust välja ning parandati kaardistusvigu. Kaitseala välispiiri korrastamise tulemusena väheneb loodusala pindala 2,7 ha võrra.

8. Kaitsekorra põhjendatus

Kaitseala kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi. Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagab kaitsealal esinevate liikide ja elupaikade soodsa seisundi. Leebem kaitsereežiim seaks ohtu kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamise ja kaitseväärtuste säilimise.

Vastavalt kaitsekorra eripärale, majandustegevuse piiramise astmele ja asukohale on kaitseala jagatud kolmeks sihtkaitsevööndiks.

Kaitse-eeskirjaga ei reguleerita pilliroo ega adru varumist, kuna kaitsealal ei esine adru ega ole märkimisväärsed roo kasvukohti ning seepärast ei ole vaja nende varumist reguleerida.

Paadrema looduskaitseala kaitse-eesmärgiks on maastike, koosluste ja liikide kaitse ning loodusliku arengu toetamine. Selle üldeesmärgi täitmiseks tuleks kaitsealal rakendada **sihtkaitsevööndis** sätestatud kaitsekorda.

LKS § 30 (1) järgi on sihtkaitsevöönd kaitseala maa- või veeala seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks. Sihtkaitsevööndis asuvaid loodusvarasid ei arvestata tarbimisvarudena.

Järgnevalt analüüsin kaitsealal kehtestatud kaitsekorda piirangute, lubamiste ja vajalike tegevuste järjekorras nagu see on praegu kehtivas (01.07.2015) looduskaitseaduses.

(2) Sihtkaitsevööndis, kui kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti, **on keelatud**;

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine;
- 4) inimeste viibimine kaitsealuste liikide elupaigas, kasvukohas ja rändlindude koondumispaias;
- 5) sõiduki, maastikusõiduki või ujuvvahendiga sõitmine;
- 6) telkimine ja lõkke tegemine ja rahvaürituste korraldamine;

Tulenevalt Paadrema looduskaitseala loodusväärtustest, looduslikest tingimustest ja praegusest kasutusest on eespool välja toodud tegevustest alal kas keelatud, lubatud või puudub vajadus reguleerimiseks järgmised:

keelatud:

- **majandustegevus** - see kahjustaks alal esinevaid elupaigatüüpe (eelkõige madalsood, loodusmetsad), mis halvendaks kaitsealuste liikide elukeskkonda

määral, mis vähendaks nende säilimise võimalusi (sookurg, teder, roo-loorkull) või muudaks selle hoopis võimatuks (kaljukotkas, merikotkas)

- **loodusvarade kasutamine** - see mõjutaks oluliselt alal väljakujunenud looduslikke kooslusi ja maastikke, mis oleks vastuolus kaitseala kaitse-eesmärkidega. Loodusvarude keelatud kasutamise all mõeldakse loodusvara kasutamist loodusväärtusi ohustavas koguses, mitte marjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste kasutamist
- **uute ehitiste püstitamine** - sellega kaasneksid negatiivsed muutused kaitstavate liikide ja koosluste elu- ja kasvutingimustes. Uute hoonete ehitamise järele puudub alal ka otsene vajadus
- **inimeste viibimine kaitsealuste liikide elupaigas** - piirang liikumise osas on seotud kahe kaitsealuse liigi (kaljukotkas) esinemisega kaitsealal ja see kehtib Annepselja sihtkaitsevööndis 15.02 – 31.07.
- **sõiduki ja maastikusõidukiga liikumine** - on üldjuhul kaitsealal keelatud, kuna see tegevus kahjustaks pinnast, looduslikke kooslusi ja häiriks loomaliikide elutegevust. Piirangud ei laiene järelevalve- ja päästetöödele, loodusobjekti kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud tegevusele ning kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekul teostatavale teadustegevusele.

lubatud:

- **inimeste viibimine** - lubatud on inimestel viibida kaitseala territooriumil (v.a. tähtajaline liikumispiirang Annepselja sihtkaitsevööndis) korjata seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi. Selline tegevus ei ohusta kaitseala loodusväärtusi ja ei ole seega ka vastuolus kaitseala kaitse-eesmärkidega.
- **rahvaürituste korraldamine** - kaitse-eeskirja eelnõus on lubatud inimeste arvuks pakutud 30, mis oleks ka igati loogiline ja vastuvõetav. Kuna ala ei ole turismi seisukohast eriti atraktiivne, siis aktiivset ala külastamist ei ole ette näha. Seega tallamisest tulenev oht kooslustele oleks väike
- **jahipidamine** – selle keelamise järel puudub vajadus. Jahipidamine ei kahjusta soo- ja metsakooslusi ja ei häiri olulisel määral ka kaitsealuseid liike. Erandiks on liikumispiiranguga aeg Annepselja sihtkaitsevööndis. Kuid ei eetilistel ega ka praktilistel kaalutlustel ei ole põhjendatud linnujaht.
- **telkimine ja lõkke tegemine** – telkimine ja lõkke tegemine on kaitsealal lubatud kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Praegu niisugused kohad kaitsealal puuduvad, kuid kaitse-eeskirjaga jäetakse jäetud võimalus, et vajaduse ja võimaluse korral saab kaitsealal telkida ja lõket. Paadrema loodusala peab jääma eeskätt kaitseühikuga alaks. Seega taoline lähenemine vastab kaitseala olemuslikele eesmärkidele.

puudub vajadus reguleerimiseks:

- **ujuvvahenditega sõitmine** - kuna alal puuduvad selleks sobivad veekogud

(4) Kaitstava loodusobjekti säilitamiseks vajalike tegevustena, mis seda objekti ei kahjusta, võib sihtkaitsevööndis lubada;

- 1) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutöid ja veerežiimi taastamist;
- 2) koosluste kujundamist vastavalt kaitse-eesmärgile;
- 3) marjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste varumist;
- 4) jahipidamist;
- 5) kalapüüki;

- 6) tee, tehnovõrgu rajatiste või tootmisotstarbeta ehitise püstitamist kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks ja olemasolevate ehitiste hooldustöid;
- 7) poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks ning kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalikku tegevust;
- 8) pilliroo ja adru varumist

Tulenevalt menetluses oleva kaitseala loodusväärtustest ja kaitse-eesmärkidest võiks eespool välja toodud tegevustest planeeritaval kaitsealusel alal **leevendusena lubada:**

- **olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutöid ja veerežiimi taastamist**
Tegemist kaitseala loodusväärtuste säilimise seisukohast väga olulise ülesandega seega tegemist ei ole enam vaid lubatud tegevustega vaid **vajalike tegevustega**. Seda tegevust reguleerib LKS § 17 (3), mis leiab vastavat käsitlust allpool.
- **koosluste kujundamist vastavalt kaitse-eesmärgile**. See punkt leiab käsitlemist samuti vajalike tegevuste punkti all.
- alapunktid 3 ja 4 on lahti kirjutatud eelnevas punktis lubatud tegevuste all **tee, tehnovõrgu rajatiste või tootmisotstarbeta ehitise püstitamist kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks ja olemasolevate ehitiste hooldustööd**. Vajalik on lubada ehitiste hooldustööd ning kaitsealaga piirnevate riigi registris olevate teede hooldamiseks vajalikud tegevused. Samuti kaitseala tarbeks vajalikud tootmisotstarbeta rajatised on näiteks kaitseala piiritähised või võimalikud teadustööga seotud rajatised
- **kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus**. Sisaldab tegevusi, mis on vajalikud kaitsealuste liikide elutingimuste tagamiseks. Nendeks oleks eeldatavalt kuldkinga kasvutingimuste säilitamine/parandamine või ka tehispesa rajamine kaljukotkale.

puudub vajadus reguleerimiseks:

- **pilliroo ja adru varumine**, kuna alal puudub vastav majanduslik ressurss pilliroo näol ja adru alal ei esine
- **poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks ning kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus**. Kunagised poollooduslikud alad on võsastunud ja kaitseala kaitse-eesmärk ei näe ette ka nende taastamist
- **kalapüük**, kuna alal puuduvad selleks sobivad veekogud

LKS § 17 (3) Kaitsealal võib kaitse-eeskirjaga määrata loodusliku metsa- ja sookoosluse taastamiseks vajalikud tegevused, nagu kraavide sulgemine, häilude rajamine ja maapinna mineraliseerimine.

Paadrema looduskaitsealal võiksid **vajalikud tegevused** olla järgmised:

- **sookoosluste veerežiimi taastamine**. Veerežiimi säilitamine on vajalik sookoosluste ja soovikumetsade elupaikade säilimiseks. Paadrema looduskaitseala veerežiim on kuivendusest oluliselt mõjutatud. Vett viivad kaitsealalt välja peamiselt Küti ojja suubuvad kraavid. Soo keskosas paikneb ringjas kraavisüsteem. Seega on taolise vajaliku tegevuse määratlemine ja ellu rakendamine olulise kaitsekorraldusliku tähtsusega. Tegevuste lähtealuseks oleks 2013. aastal valminud vastavasisuline inventuur „Paadrema loodusala kraavide inventuur loodusliku veerežiimi taastamise kavandamiseks“. Mengel Projekt OÜ.

- **koosluste kujundamine märgalade loodusliku veerežiimi säilitamiseks ja taastamiseks.** Lisaks kraavide sulgemisele tuleks kaaluda ka madalsood ümbritseva tiheda soostunud ja soo-lehtmetsa pindala vähendamist. Kuid esmatähtis on peatada metsa laienemine seni veel säilinud lagesoo aladele.

Seega tuleks kaitse-eeskirja eelnõu § 9 ka vastavalt täiendada.

9. Eelnõu vastavus riiklikele arengudokumentidele

Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030

Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030 on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna ala-valdkondlikele arengukavadele, mis peavad juhinduma keskkonnanstrateegias toodud põhimõtetest. Keskkonnanstrateegia eesmärk on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele (Eesti Keskkonnanstrateegia aastani 2030).

Paadrema looduskaitseala moodustamine aitab täita Eesti keskkonnanstrateegias aastani 2030 püstitatud alljärgnevaid eesmärke:

- Mitmeotstarbeliste ja sidusate maastike säilitamine.
- Elustiku liikide elujõuliste populatsioonide säilimiseks vajalike elupaikade ja koosluste olemasolu tagamine.

Looduskaitse arengukava aastani 2020

Looduse mitmekesisuse säilitamiseks ja ohustatud liikide ning elupaikade soodsa seisundi tagamiseks on võetud kaitse alla 18% Eesti maismaast ja 31% veelast. Kaitsekorralduse esmane eesmärk on kehtestada kõigile kaitse all olevatele loodusväärtustele ajakohastatud kaitsekord ja saavutada määratletud kaitse-eesmärgid. Paadrema looduskaitseala moodustamine täidab Looduskaitse arengukavas aastani 2020 seatud eesmärke (Looduskaitse arengukava aastani 2020).

Liigikaitse põhieesmärgid Eestis on tagada kõikide siin looduslikult esinevate liikide soodne seisund sh alamliikide ja populatsioonide tasemel, säilitada liigiline mitmekesisus kõikides selle avaldumisvormides (kaasa arvatud geneetiline mitmekesisus), vältida võõrliikide ja võõrpopulatsioonide loodusesse sattumist ja levikut ning geneetiliselt muundatud organismide negatiivset mõju. Paadrema looduskaitseala moodustamine aitab viia ellu liigikaitse eesmärke liikidele soodsate elupaikade säilitamisega.

Looduskaitse arengukava kohaselt on seatud 2020 aastaks eesmärgiks, et vastavalt metsa range kaitse miinimumvajaduse uuringutele peab rangelt kaitstavate metsade kogum aastaks 2020 olema tüpoloogiliselt esinduslik ja hõlmama vähemalt 10% metsamaast. Eelkõige vajavad täiendavalt ranget kaitset tüpoloogilise esinduslikkuse saavutamiseks laane-, salu ja soovikumetsad.

Paadrema looduskaitseala moodustamine aitab täita vanade loodusmetsade ja soovikumetsade kaitse eesmäärke.

Looduskaitse arengukava üks olulisim eesmärk on elupaikade soodsa seisundi tagamine. Paadrema looduskaitseala moodustamisega tagatakse liigirikaste madalsoode, vanade loodusmetsade, vanade laialehiste metsade ning soostuvate ja soo-lehtmetsade elupaigatüüpide soodne seisund.

Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21"

Säästev Eesti 21 (SE21) on Eesti riigi ja ühiskonna arendamise strateegia aastani 2030, sihiga ühendada globaalsest konkurentsist tulenevad edukusenõuded säästva arengu põhimõtete ja Eesti traditsiooniliste väärtuste säilitamisega. Tegu on kogu ühiskonnaelu haarava arengukavaga, mitte üksnes ökoloogilistele küsimustele suunatud strateegiaga. SE21 on ühiskonna tervikkäsitus, mis ei süüvi ühegi kitsama eluala spetsiifilistesse probleemidesse, vaid määratleb Eesti kui terviku liikumise suhteliselt üldistel skaaladel, nagu: individualism-solidaarsus, mobiilsus-püsivus, avatussuletus, innovaatus-traditionaalsus jne (Säästev Eesti 21).

Arengustrateegia neljandaks eesmärgiks on seatud Ökoloogiline tasakaal.

Ökoloogilise tasakaalu säilitamine Eesti looduses on meie jätkusuutlikkuse keskne tingimus. Samas on see ka Eesti panus globaalsesse arengusse, järgides printsiipi, mille kohaselt kõikidel elukeskkonna tasemetel peab valitsema tasakaal nii aineringetes kui energiavoogudes.

Üldiseks eesmärgiks on looduse isetaastumisvõime lülitamine looduskasutusse. Keskkonnakaitse põhifunktsiooniks ei ole ressursside ja looduskeskkonna kaitse, vaid nende harmooniline ja tasakaalustatud haldamine Eesti ühiskonna ja kohalike kogukondade huvides.

Ökoloogilise tasakaalu eesmärk on jaotatud kolmeks põhikomponendiks:

- 1) Loodusvarade kasutamine viisil ja mahus, mis kindlustab ökoloogilise tasakaalu.
- 2) Saastumise vähendamine.
- 3) Loodusliku mitmekesisuse ja looduslike alade säilitamine.

Loodusliku mitmekesisuse ja looduslike alade säilitamise eesmärgi täitmise hindamiseks kasutatakse kriteeriumeid: liigiline mitmekesisus; kaitse- ja Natura-alade osakaalu Eesti territooriumis, mis ei tohi olla alla 10% territooriumist; majanduslikust kasutusest väljas oleva ala osakaal territooriumist, mis 2010 aastaks peaks olema vähemalt 5%; pärandmaastike osakaal; investeeringud keskkonnakaitse ja keskkonnaharidusse.

Paadrema looduskaitseala moodustamine aitab täita Eesti riigi ja ühiskonna arendamise strateegia aastani 2030 eesmärki Ökoloogilise tasakaalu säilitamiseks ning selle alapunkti loodusliku mitmekesisuse ja looduslike alade säilitamine.

Euroopa Liidu elurikkuse strateegia aastani 2020

Euroopa Komisjon võttis 2011. aasta mais vastu uue strateegia, millega kehtestatakse ELi meetmeraamistik järgmiseks kümneks aastaks, et täita ELi juhtide poolt 2010. aasta märtsis seatud bioloogilise mitmekesisuse 2020. aasta üldeesmärki. Strateegia on üles

ehitatud kuuele vastastikku toetavale eesmärgile, milles käsitletakse peamisi bioloogilise mitmekesisuse vähenemise põhjustajaid ning millega püütakse vähendada põhilisi loodusele ja ökosüsteemi teenustele ELis survet avaldavaid tegureid. Iga eesmärk jaguneb ajaliselt piiritletud meetmeteks ja muudeks lisameetmeteks.

2020. aasta üldeesmärk – peatada 2020. aastaks Euroopa Liidus bioloogilise mitmekesisuse vähenemine ja ökosüsteemi teenuste kahjustumine ning need võimaluste piires taastada, suurendades Euroopa Liidu panust maailma bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ärahoidmisesse (Euroopa Liidu elurikkuse strateegia aastani 2020).

Paadrema looduskaitseala moodustamine aitab täita Euroopa Liidu elurikkuse strateegia aastani 2020 eesmäärke:

- Rakendada täielikult loodusdirektiiv ja linnudirektiiv
- Säilitada ja parandada ökosüsteeme ja nende teenuseid
- Aidata vältida maailma bioloogilise mitmekesisuse vähenemist.

Pärnu maakonna planeering

Pärnu maakonna planeering on kehtestatud Pärnu maavanema korraldusega 1998 aastal. See on nn baasetapp, mille edasiarendamine toimub läbi teemaplaneeringute. Pärnu maakonna asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused on leidnud käsitlemist maakonna teemaplaneeringus "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused", mis omakorda jaguneb kaheks allteemaks „Pärnumaa roheline võrgustik” ja „Pärnumaa väärtuslikud maastikud”.

Maakasutust suunavad keskkonnatingimused on määratud väärtuslike maastike säilimiseks ning roheline võrgustiku toimimiseks, kõrge loodusväärtusega maa-alade säästvamaks kasutamiseks, kõrge väärtusega ja suurema inimkoormusega linnalähiste puhkealade ning mullaviljakuselt väärtusliku põllumaa säilimiseks. Näidatud on ka joonehitiste ja roheline võrgustiku konfliktikohad ning nimetatud meetmed konfliktide vähendamiseks või pehmendamiseks.

Pärnu maakonna planeeringuga tehakse ettepanek moodustada Paadrema looduskaitseala (Pärnu Maavalitsus, 2003).

Paadrema looduskaitseala moodustamisega täidetakse Pärnu maakonna planeeringuga seatud eesmärk.

Varbla valla üldplaneering

Varbla vald asub Pärnu maakonna loodeosas vastu Läänemaa piiri. Varbla valla pindala on 313,8 km². Oma pindala suuruselt on vald üks keskmistest Pärnumaal. Haritavat maad on 16% ja metsade all on 57% valla territooriumist. Koonga valla üldplaneering tugineb valla tulevikuvisionidele ning strateegiatele ja loob eeldused valla hoidmiseks soovitud arengu teel.

Valla eesmärk on kasutada valla looduskeskkonda võimalikult säästlikult nii, et see säiliks kasutamise- ja elamisväärsena ka tulevastele põlvetele. Siinkohal on välja toodud piirkonnad, mille edasise kasutamise tuleks looduse säilumisele erilist rõhku panna.

Üldplaneeringu koostamist korraldas Varbla Vallavalitsus ja toimetas Entec AS. Valla üldplaneering on kinnitatud 1999 aastal (Varbla valla üldplaneering, 1999).

Valla üldplaneeringu kohaselt toetab vald Paadrema sookaitseala moodustamist ning valla üldplaneeringu kaardile on kantud kaitseala võimalik piir. Varbla valla üldplaneeringu kohaselt jääb valdav osa moodustatavast looduskaitsealast planeeringus kavandatud kaitsealal, kuid kaitseala kirdeosas jääb kaitsealast ligikaudu 65 ha suurune ala planeeringus toodud tootmise reservmaale.

10. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud järgmise Euroopa Liidu õigusaktiga:

EÜ Nõukogu direktiiv nr 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitsest (EÜT L 206, 22.07.1992).

EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ehk loodusdirektiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt on nimetatud direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taime- ja loomastiku kaitsmisega kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele Euroopa Liidu liikmesriikide territooriumil. Loodusdirektiivi artikli 3 lõigete 1 ja 2 kohaselt luuakse Euroopa ökoloogiline võrgustik Natura 2000, mille loomisse annab oma panuse iga liikmesriik võrdeliselt sellega, millisel määral leidub tema territooriumil loodusdirektiivis nimetatud looduslike elupaigatüüpe ja liikide elupaiku. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 2 alapunktiga 17 on Natura 2000 võrgustiku loodusalaks esitatud Allikukivi loodusala, mille kaitseks on moodustatud Allikukivi maastikukaitseala. Seetõttu tuleb Allikukivi maastikukaitsealal tegevuse kavandamisel hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

Paadrema loodusala on kinnitatud Natura 2000 võrgustiku alaks Euroopa Komisjoni 12. novembri 2007. aasta otsusega 2008/24/EÜ, millega võeti vastavalt nõukogu direktiivile nr 92/43/EMÜ vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade esimene ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbri K(2007) 5402 all, ELT L 012, 15.01.2008, lk 118–382). Viimati ajakohastati boreaalse biogeograafilise piirkonna loodusalade nimekirja Euroopa Komisjoni 7. novembri 2013. aasta rakendusotsusega 2013/742/EL, millega võeti vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade seitsmes ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbri C(2013) 7361 all, ELT L 350, 21.12.2013, lk 555–758).

11. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

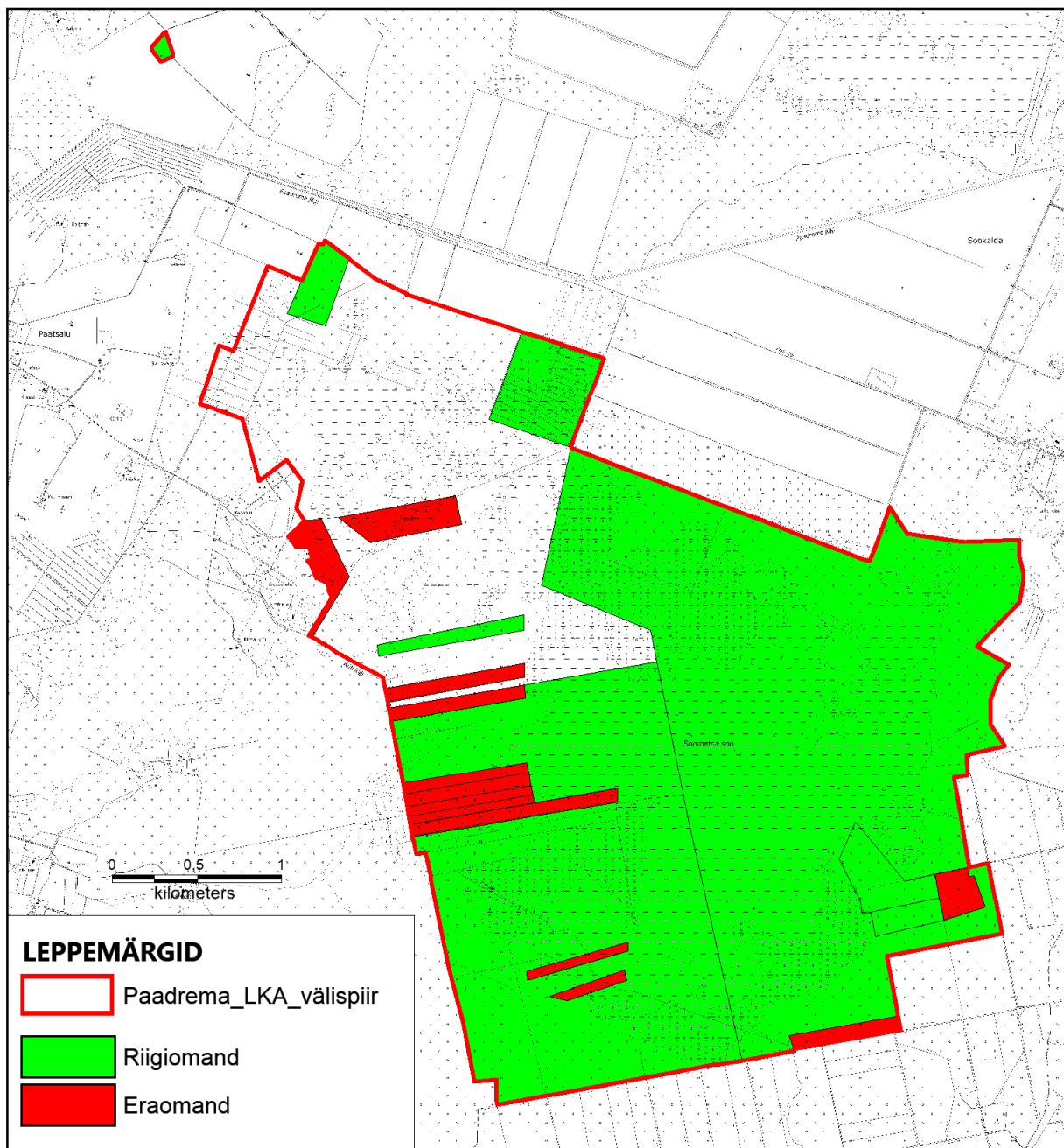
11.1. Kaitsealaga seotud huvigrupid

Paadrema looduskaitseala moodustamine mõjutab kohaliku kogukonna huvide. Looduskaitseala kaitse korraldamisel ning kaitseala kaitseväärtuste propageerimiseks tuleb kohalikke elanikke aktiivselt kaasata osalema kaitseala kaitse korraldamisse. Kaitseala igapäevatoos ja strateegiate väljatöötamisel tuleb teha koostööd erinevate huvigruppidega. Alljärgnevalt on välja toodud kaitsealaga seotud huvigrupid.

- **Keskkonnaamet (edaspidi KA)** – kaitseala ja hoiuala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada alade eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.
- **Riigimetsa Majandamise Keskus (edaspidi RMK)** – riigimetsade majandaja ja haldaja, külastusobjektide rajaja ja hooldaja riigi maadel, piiritähiste paigaldaja ja hooldaja.
- **Keskkonnainspeksioon** – eesmärk on avastada ja ennetada keskkonnarikkumisi.
- **Varbla vallavalitsus** – eesmärk on piirkonna tasakaalustatud arengu tagamine ja loodusväärtuste säilimine.
- **Maaomanikud** - on huvitatud maaomandi kasutamisest, maaomandi tuludest ja korrastatud maastikest.
- **Kohalikud elanikud, külastajad** – on huvitatud puhta looduskeskkonna ja -väärtuste säilimisest ning metsa ja soo kõrvalkasutuse võimaldamisest.
- **Jahiseltsid** – eesmärk on pidada jahti loodusala territooriumil. Paadrema loodusala jääb Vana-Varbla jahipiirkonda. Jahipiirkonna kasutaja on Pärnumaa Jahimeeste Liit.

11.2. Maaomand

Paadrema looduskaitseala asub Pärnu maakonnas Varbla vallas Paatsalu, Korju ja Tamba külas. Paadrema looduskaitseala pindala on 1364,5 ha, millest riigimaa on kaheksal katastriüksusel kokku 945,5 ha, eramaa on 13 katastriüksusel kogupindalaga 77,8 ha ning jätkuvalt riigi omandis oleva maa on 341,2 ha. Maaomandi jaotust iseloomustab joonis 1.

Joonis 1. Paadrema looduskaitseala maaomand.

11.3. Hinnang kaitseala moodustamisega kaasnevate sotsiaalmajanduslikele mõjudele

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Määrus aitab paremini tagada soolade ja seal esinevate liikide ning metsakoosluse kaitse. Kehtestatav kaitsekord arvestab ala eesmärgiks olevate väärtuste kaitse vajadusi ja selle rakendamine tagab nende säilimise.

Kaitseala moodustamine aitab kaasa rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, seega on mõju välissuhetele positiivne. Looduse mitmekesisuse ehk elurikkuse säilitamise ja suurendamise vajaduse sätestavad nii Euroopa 2020 kui ka Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava. Sellest tulenevalt on elurikkuse vähenemise peatamiseks ja taastamiseks kinnitatud EL elurikkuse strateegia aastani 2020 (KOM(2011)2441), mis seab liikmesriigile konkreetsed ja mõõdetavad eesmärgid elurikkuse (liikide ja elupaikade seisundi) parandamiseks aastaks 2020. Kinnitatav õigusakt toetab otseselt nende eesmärkide saavutamist.

Paadrema looduskaitseala on juba riikliku kaitse ja asub inimasustuseta ja hooneteta alal, millest 94% on riigimaa või jätkuvalt riigi omanduses olev maa, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. Mõju majandusele on keskmine. Mõju majandusele avaldub kaitsekorraga seatud piirangutes metsade majandamisel ja turba kaevandamisel. Kaitseala territooriumile ei jää hinnatud turbavaru.

11.4. Kulutused määruse rakendamisel

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb eelnõu jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulu vähenemine. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima kaitse-eeskirja jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril. Määruse jõustumisele peab järgnema erinevate maamaksumäärade kinnitamine, mis tuleneb määrusega kehtestatavatest majanduspiirangutest. Sellega korrigeeritakse ühtlasi valla eelarvesse laekuva ja riigi eelarvest kompenseerimist vajava maamaksu suurust. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 1 kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta. Maamaksu laekub Varbla vallale vähem ligikaudu 60.- eurot aastas. Määruse jõustumine ei too kaasa organisatsioonilisi muudatusi.

RMK analüüsi kohaselt viib Pärnumaa metskonnas 1 hektari metsa range kaitse rakendamine puidukasutusest välja 3,5 tihumeetrit aastas ehk 1 hektari range kaitse vähendab puidukasutuse tulu 124 eurot aastas (RMK Pärnumaa metskonna metsade majandamise kava aastani 2021). Paadrema looduskaitseala moodustamisega suureneb rangelt kaitstava metsa pindala 25,5 ha võrra (Paadrema hoiuala arvelt).

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisasja väärtusele vastava tasu eest. Paadrema looduskaitsealal on 77,8 ha eramaid. Kaitseala kaitse-eeskirja menetlemise ajal ei laekunud ühtegi ettepanekut maa riigile omandamise kohta. Maa-ameti tehingute andmebaasi alusel toimus Varbla vallas 2014. aastal 1410 ha maatulundusmaaga 92 tehingut kogusummas 2 819 723 eurot, seega on ühe hektari hind keskmiselt 2000 eurot ning sihtkaitsevööndis oleva 77,8 ha maatulundusmaa sihtotstarbega eramaa riigile ostmise korral oleks selle hind ligikaudu 155 600 eurot.

Kaitsealal jääb eramaadele 53,5 ha metsamaad, mis asub sihtkaitsevööndis. Kaitsealal, mis on ühtlasi loodusala, saab taotleda metsatoetust 110 eurot sihtkaitsevööndi metsamaa hektari kohta.

12. Kokkuvõte

Vastavalt käesoleva ekspertiisi käigus kujunenud ekspertarvamusele, mis baseerub alal registreeritud loodusväärtustele, võimalikele ohtudele ning tulenevad vajalikest kaitsekorralduslikest meetmetest, nõustun Keskkonnaameti poolt koostatud kaitse-eeskirja eelnõuga, mis näeb ette Paadrema loodusalaal uue kaitsekorra kehtestamise vajadust. Järgnevalt tooksin välja ekspertiisi koostamise käigus tekkinud olulisemad tähelepanekud, arusaamad ja Paadrema looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu muudatusettepanekud.

1. Kaitse-eeskiri

Kaitse-eeskirja koostamisel tuleb eelkõige arvestada asjaoluga, et Paadrema loodusala soo- ja metsakooslusi, aga eriti seda ümbritsevat ala, on inimene oma tegevusega oluliselt mõjutanud.

Planeeritava kaitseala territooriumile jääb märkimisväärselt palju ohustatuid ja haruldasi elupaigatüüpe, samuti erinevaid kaitsealused taime - ning loomaliike. **Seega on alal on olemas kõik eeldused uutes piirides tervikkaitseala moodustamiseks**

1) Kaitseala kaitse-eesmärk.

§ 1. Kaitseala kaitse-eeskirja eelnõus esitatud kaitse-eesmärk võiksid täiendatud ja parandatud kujul olla järgmine:

Lg (1) *Kaitsta Paadrema soo- ja metsakooslusi, elustiku mitmekesisust, kaitsealuseid liike ning toetada ala looduslikku arengut.*

Vajalik oleks lisada mõiste „**elustiku mitmekesisus**“, kuna eesmärgiks loodusliku arengu toetamine, siis selle lahutamatuks osaks oleks ka liigiline mitmekesisus. Praeguse versiooni järgi peaksime nagu kaitsma ainult kaitsealuseid liike ja ohustatud elupaigatüüpe

Kuna kaitseala eesmärk on ala looduslikkuse säilitamine ja taastamine, siis **pärandkoosluste kaitse ei ole enam kaitseala kaitse-eesmärgiks**. Ja seda põhjusel, et alal puuduvad esinduslikud poollooduslikud kooslused, mis vajaksid säilitamist.

Mõiste „**loodusliku arengu toetamine**“ oleks oluline eraldi välja tuua kuna ala on kavas kaitse alla võtta looduskaitsealana, mille esmaseks ülesandeks on looduslikkuse tagamine ja vajadusel ka selle taastamine. Seega ei ole tegemist lihtsalt säilitamisega, nagu tavaliselt looduskaitseala tüübi puhul sihtkaitsevööndis ette nähakse, vaid ka meetmete kompleks selle saavutamiseks ja säilitamiseks.

Lg (4) tuleks kaitseala kaitse-eesmärkidest välja jätta kuna see sisaldab III kaitsekategooria kaitsealuseid taimeliike, millede kaitse saavutatakse elupaigatüüpide kaitsekorraldusega ja nad ei vaja eraldi kaitsemeetmeid.

Lg (5) veidi täiendatult ja parandatult oleks järgmine:

liikide elupaiku, mida Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I või II lisas. Need on kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), punaselg-õgija

(*Lanius collurio*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), sookurg (*Grus grus*), teder (*Tetrao tetrix*), rukkirääk (*Crex crex*) ja mudatilder (*Tringa glareola*).

Selle punkti sisseviimise vajadus tuleneb Linnudirektiivi I lisaga kaasnevatest kohustustest.

Poollooduslike alade hooldamine. Nende koosluste looduskaitseline väärtus on väga madal või puudub üldse. Nende taastamine ja hilisem hooldamine oleks töömahukas ja kulukas. **Seega teen ettepaneku poollooduslike alade hooldamist kaitseala kaitse-eesmärkidest välja jätta**

2) **Välispiir ja tsoneering.**

Kaitseala kaitse-eeskirja eelnõu seletuskirjas ja on kaitseala välispiir ja selle kulgemine looduses selgelt ja loogiliselt kirjeldatud. See vastab kõikidele kaitsealale püstitatud nõuetele (loodusväärtused, maaomand, naaberalade majandamine ja kasutamine). Muudatusettepanekuid ei ole.

3) **Kaitseala tüüp.**

Ala peamiseks kaitse-eesmärgiks on kaitseala eelnõu järgi elupaikade ja liikide kaitse ning sellega seonduvalt ala säilitamine looduslikuna, seega on põhjendatud looduskaitseala tüübi rakendamine

4) **§ 5 ja § 6. Kaitseala kaitsekord.**

Kaitseala kaitse-eesmärgiks on maastike, koosluste ja liikide kaitse ning loodusliku arengu toetamine. Selle eesmärgi täitmiseks tuleks alal rakendada kaitsekorda, mis on sätestatud **sihtkaitsevööndiga**. Seda näeb ette ka esitatud kaitse-eeskirja eelnõu. Igati on põhjendatud kaitseala jagamine kolme sihtkaitsevööndisse, mis tuleneb erinevast kaitsekorra nõuetest nendel aladel.

Kui nõustutakse minu poolt pakutud kaitseala üldise kaitse-eesmärgi muudatusettepanekutega (punkt 3), siis tuleks ka sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärke vastavalt täiendada.

5) **§ 7. Lubatud tegevus.**

Nõustun kaitseala kaitse-eeskirja eelnõus toodud lubatud tegevuste loeteluga ja nende kehtestamise põhjendustega.

6) **§ 8. Keelatud tegevus.**

Nõustun kaitseala kaitse-eeskirja eelnõus toodud keelatud tegevuste loetelu ja nende kehtestamise põhjendustega.

7) **§ 9. Vajalik tegevus.** See paragrahv võiks koosneda siis minu täienduste kohaselt kahest punktist:

- 1) sookoosluste veerežiimi taastamine
- 2) koosluste kujundamine märgalade loodusliku veerežiimi säilitamiseks ja taastamiseks

2. Sookalda katastriüksuse kaitsealaga liitmise otstarbekus.

Puudub otsene vajadus Sookalda katastriüksuse liitmiseks kaitsealaga, kuna liidetaval alal puudub looduskaitsealine väärtus. Tegemist on melioratsioonitööde käigus kujundatud kultuurmaastikuga ja piirdekraavi mõju kaitsealale jääva madal soo veerežiimile on minimaalne.

Ekspertarvamuse kokkuvõtteks võin öelda, et Paadrema looduslal uue kaitsekorra rakendamine vastavalt esitatud kaitse-eeskirja eelnõule, mis sisaldaks ka käesolevas töös esitatud muudatusettepanekuid, on sobiv esitada kinnitamiseks Vabariigi Valitsusele.

13. Kasutatud materjalid

- EELIS. Eesti Looduse Infosüsteem-Keskkonnaregister. Keskkonnaagentuur
Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030. Keskkonnaministeerium.
http://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/ks_loplil_riigikokku_pdf
- Euroopa Liidu elurikkuse strateegia aastani 2020. Euroopa Komisjon 2011.
http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/biodiversity_2020/2020%20Biodiversity%20Factsheet_ET.pdf
- Kiristaja, P. 2003. Paadrema looduskaitseala. Eesti Loodus: 2-3.
- Looduskaitse arengukava aastani 2020. Keskkonnaministeerium.
http://www.envir.ee/sites/default/files/lak_lop.pdf
- Mengel, 2013. Paadrema loodusala kraavide inventuur loodusliku veerežiimi taastamise kavandamiseks. Mengel Projekt OÜ
- Paadrema looduskaitseala ja Paadrema hoiuala (Paadrema loodusala) kaitsekorralduskava 2014-2023. 2014. Keskkonnaamet.
- Paal, J. 2000. Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat. Tartu Ülikool. Tartu
- Paal, J. Leibak, E. Lutsar, L. jt. 1997. Eesti märgalade inventeerimine.
- Paal, J. (koostaja) 2007. Euroopas väärtustatud elupaigad Eestis. Eesti Keskkonnaministeerium. Tallinn.
- Pärnu Maavalitsus. 2003. Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused. Pärnu maakonna teemaplaneering. <http://parnu.maavalitsus.ee/et/asustust-ja-maakasutust-suunavad-keskkonnatingimused>.
- Säästev Eesti 21. Eesti säästva arengu riiklik strateegia Säästev Eesti 21. Eesti Keskkonnaministeerium.
http://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/se21_est_web_1.pdf
- Varbla valla üldplaneering. 1999.
http://www.varbla.ee/default.asp?wa_object_id=1&wa_id=139&wa_id_key=uldp_laneering
- Vilbaste, K. 2005. Rahvusvahelise tähtsusega looma- ja taimeliigid Eestis. Eesti Keskkonnaministeerium. Tallinn.

LISAD

Paadrema looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu

VABARIIGI VALITSUS

M Ä Ä R U S

Tallinn

Paadrema looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri¹

Määrus kehtestatakse looduskaitseseaduse § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Ala kaitse alla võtmine ja kaitse-eesmärk

(1) Looduskaitsealana võetakse kaitse alla ala Pärnu maakonnas Varbla vallas Paatsalu, Korju ja Tamba külas. Kaitseala nimeks saab Paadrema looduskaitseala (edaspidi *kaitseala*).

(2) Kaitseala² kaitse eesmärk on kaitsta:

1) Paadrema soostikku, seda ümbritsevaid metsa- ja pärandkooslusi ning kaitsealuseid liike;

2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas: liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);

3) liiki, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab II lisas: kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*);

4) kaitsealuseid taimeliike: kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*), kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*) ja lodukannike (*Viola uliginosa*);

5) kaitsealused linnuliike: kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), võot-põõsalind (*Sylvia nisoria*), sookurg (*Grus grus*) ja teder (*Tetrao tetrix*).

(3) Kaitseala maa- ja veeala kuulub vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kolme sihtkaitsevööndisse.

(4) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala piir

Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas⁵ on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piiriide kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk

KAITSEALA KAITSEKORD

§ 5. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Kaitseala sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud ja kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on kolm sihtkaitsevööndit:

- 1) Annepselja sihtkaitsevöönd;
- 2) Tamme sihtkaitsevöönd;
- 3) Soosaare sihtkaitsevöönd;

§ 6. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Annepselja sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsa- ja madalsookoosluste looduslikkuse säilitamine ja taastamine ning I kaitsekategooria loomaliigi elupaikade kaitse. Kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad madalsood, vanad loodusmetsad ning soostuvad ja soo-lehtmetsad.

(2) Tamme sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsa- ja madalsookoosluste looduslikkuse säilitamine ja taastamine ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitse. Kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad madalsood, vanad loodusmetsad, vanad laialehised metsad ning soostuvad ja soo-lehtmetsad.

(3) Soosaare sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsakoosluse kaitse ning II kaitsekategooria taimeliigi kasvukohtade kaitse. Kaitstav elupaigatüüp on vanad laialehised metsad.

§ 7. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal, välja arvatud käesoleva kaitse-eeskirja § 8 lõike 1 punktides 3 kehtestatud ajal.

(2) Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ning maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel ja kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

(3) Kaitsealal on lubatud kuni 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine. Enam kui 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.

(4) Telkimine ja lõkke tegemine on kaitsealal lubatud kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud.

(5) Kaitsealal on lubatud jahipidamine, välja arvatud käesoleva eeskirja § 8 lõike 1 punktides 3 liikumispäirangu perioodil. Linnujaht on keelatud.

(6) Kaitsealal on lubatud ehitiste hooldustööd ning kaitsealaga piirnevate riigi teeregistris olevate teede hooldamiseks vajalikud tööd.

(7) Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud:

- 1) koosluste kujundamine märgalade loodusliku veerežiimi säilitamiseks ja taastamiseks;
- 2) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 3) tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitseala tarbeks ja olemasolevate rajatiste hooldustööd

§ 8. Keelatud tegevus

(1) Kaitsealal on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisustega:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) Annepselja sihtkaitsevööndis inimeste viibimine 15. veebruarist kuni 31. juulini.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) anda nõusolekut väikeehitise ehitamiseks;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba või ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks;
- 8) jahiulukeid lisaööta.

§ 9. Vajalik tegevus

Kaitseala metsa- ja sookoosluste loodusliku veerežiimi taastamiseks on vajalik kraavide sulgemine.

§ 10. Tegevuse koostöölastamine

(1) Kaitseala valitseja ei koostöölasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga koostöölastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

(3) Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

3. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 11. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 12. Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määruse nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas” muutmine

Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määruses nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas” tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 1 lõike 1 punkt 26 tunnistatakse kehtetuks;
- 2) määruse lisas esitatud Paadrema hoiuala kaart tunnistatakse kehtetuks.

§ 13. Vabariigi Valitsuse 07. jaanuar 2003. a määruse nr 4 „Paadrema looduskaitseala kaitse alla võtmine ja Paadrema looduskaitseala kaitse-eeskiri” kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valitsuse 07. jaanuar 2003. a määrus nr 4 „Paadrema looduskaitseala kaitse alla võtmine ja Paadrema looduskaitseala kaitse-eeskiri” tunnistatakse kehtetuks.

§ 14. Menetluse läbiviimine

Paadrema looduskaitseala kaitse-eeskirja kehtestamise menetlus viidi läbi keskkonnaministri XXXX käskkirjaga nr XXX algatatud haldusmenetluses, mille ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas.

§ 15. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹ Nõukogu direktiiv 1992/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimeistiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

² Kaitseala on moodustatud Vabariigi Valitsuse 07. jaanuar 2003. a määrusega nr 4 „Paadrema looduskaitseala kaitse alla võtmine ja Paadrema looduskaitseala kaitse-eeskiri” asutatud Paadrema looduskaitseala ja Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määrusega nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas” asutatud Paadrema hoiuala põhjal. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000

võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 2 alapunktist 264 tuleb Paadrema looduslal tegevuse kavandamisel hinnata selle mõju loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

³ Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt Euroopa nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatahtsad elupaigatüübid.

⁴ Kaitseala välis- ja vööndite piirid on kantud määruse lisas esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfoststeemis (www.maaamet.ee).

⁵ Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Taavi Rõivas
Peaminister

Mati Raidma
Keskkonnaminister

Heiki Loot
Riigisekretär

Paadrema looduskaitseala kaart

